

Gullblom.

I tyve år levde Trolljo og konen hans på fjellet i herlighet og glede. Og barnet deres vokste op og blev til den vakreste jente du skulde se. Gullblom kalte de henne; for når solen skjen på håret hennes, var det som gull så blankt; men om kvelden, når varmen lekte, var det som kobber så rødt, og øine hadde hun som svarte natten. Troll hadde hun aldri sett og ikke stort til mennesker heller, andre enn far sin og mor si; for det er vondt om folk på fjell, må vite.

Så var det en dag Gullblom satt i den åpne budøren med bundingen sin. Rett som hun satt, hørte hun det rope i øst:

„Gullblom, vil du ha mig, svar nei eller ja!“

„Vil ingen ha!“ svarte Gullblom så det sang over viddene.

„Ha, ha, ha!“ svarte det i Sølénfjell, og duren fra Nekkallet hørtes innimellem.

Så satte hun sig til å binde på husuen sin igjen. Men ikke før hadde hun fått bundingsstikken full, så ropte det i nord:

„Gullblom, Gullblom, vil du ha mig, du?“

„Har en annen i hu!“ svarte Gullblom, så det klang over viddene.

„Hu, hu, hu!“ svarte det som gråt og sorg i Trondfjell langt mot nord.

Så satte hun sig til å binde på husuen sin igjen. Men ikke før hadde hun fått bundingsstikken full, så ropte det i vest:

„Gullblom, vil du ha mig, du trollfagre mø?“

„Før vil jeg dø,“ svarte Gullblom, så det sang og klang over viddene.

„Dø —,“ svarte det fra Rondane langt borte. Så gikk Gullblom inn og fortalte far sin dette.

„Meget rart kan hendes på fjellet,“ sa han, han skjønte hvad frierskap han hadde fått.

Så går han midt ut på fjellet og roper:

„Trollpakk, trollpakk, kom sjøl, vil I fri!“

„Har ikke tid,“ svarte det i øst. Det var Sølentrollet, som satt under Nekfallet med jekselen sin.

„Har ikke tid,“ svarte det i nord. Det var Trondtrollet som satt og blødde neseblod ennu.

„Har ikke tid,“ tordnet det i stillheten langt, langt borte. Det var Rondetrollet, som satt med den ene foten i Atnesjøen og den andre i Savalen og ventet på at solen skulde gå op i vest og gå ned i øst.

„Da får I aldri dotter mi,“ svarte Trolljo, han gikk inn i bua igjen.

En fjorten dagers tid efterat dette var hendt, blev der en flom over alle daler, så stor at slikt hadde ingen sett i manns minne, og til slutt blev den så overlags, at når presten skulde preke, måtte han stå på kirkespiret, og når klokkeren skulde si amen, måtte han krype op på akslene til presten.

Og rundt om satt folk i båtene med salmebøker og hørte på.

Og folket i dalene sendte bud til kongen sin, han som skulde være herre over alt som lever, og spurte, hvad dette var for slag. Men kongen skjønte det ikke. Og så sendte han prinsen sin enkom op på ville fjellet for å spørre Trolljo hvad det skulde være for slag.

„Skal sjå efter,“ sa Trolljo.

Så gikk han midt op på høieste akshaugen. Å jo, da fikk han nok se hvad det var som var skyld i den ustyggelige flommen. For der satt Sølentrollet og Trondtrollet og Rondetrollet hver på sin haug og gråt, så det silte over alle fjell.

„Hvad remjer I for?“
skrek Trolljo.

„Dotter di vil ikke
ha oss,“ svarte trollene
og drev på og gråt.

„Er det noget å remje
for, det da, lange og
voksne som I er,“ sier
Trolljo. Så går han ned
av fjellet igjen og for-
teller prinsen at derfor er
det flom, fordi trollene
ikke kan få dotter hans.

„Nei, før skal hele
syndens flod gå over
verden en gang til og
det både i år og dag,
før trollene skal få dotter
di,“ sa prinsen, han så
blidt på Gullblom. Der-
med drog han til dals
igjen.

Men hun blev både
rød og blek for det stakk
til i hjertet hennes med
noget hun aldri hadde
kjent før. Og hun blev
sittende og stirre bort-
over fjellet efter prinsen
hele halve dagen.

Fjorten dager efter at
dette var hendt, kom der et forferdelig tordenvær. Trolljo og
kvinnfolkene hans satt inne i bua og bøtte fiskegarn.

Rett som det var kom der et blink så berget brast, og et brak så jorden mest kunde forgå. Og ned igjennem ljoren stakk tre digre troll nesene sine inn.

„Hvem er det nu igjen da?“ spurte Trolljo.

„Friere til dotter di,“ tordnet det derute.

„Kunde mest tenke det,“ sa Trolljo, han tok på sig helgetrøien sin og gikk ut.

Men ute stod de alle tre, Sølentrollet med et kjaketørklæ og en tannverk så diger som halve Kverninghøgda, Trondtrollet så fillet og fæl at klærne laset og slang om ryggbenene på ham, og Rondetrollet så gammel og skjelven at en ikke kunde skjelne riktig hvor han stod.

Da begynte Trolljo å le, så han stod både i kors og i krok bortover.

„Er det høvelige friere slikt?“ sa han; han så op efter dem og ned efter dem og var svare så stor på det.

Men da kan du tro de blev arge, trollene.

„Jeg skal bergta dotter di!“ sier Sølentrollet. Det er så sint at fjell skjelver.

„Det kan du ikke,“ svarer Trolljo; „for henne har Gud signet.“

„Au!“ skrek trollet — tannverken tok det, så det blev både grått og blått over hele ansiktet.

„Ja, så tar jeg konen din!“ roper Trondtrollet, det er så eitrende sint at haugene begynner å gå som bauker i storm.

„Det tør du ikke, for henne har jeg kastet stål over,“ svarer Trolljo.

„Au!“ skrek Trondtrollet, bukserne datt av det.

„Så — slår — jeg — dig — ihjel!“ skriker Rondetrollet, det skjelver slik av sinne at en mest ikke kan se det.

Trolljo til å skygge med hånden over øinene og stirre både i øst og vest.

„Det skulde vel ingen ha sett noget likt til Rondanetrollet heromkring?“ sa han. „De sier han skal være her; men jeg kan ikke se nogen fæler efter ham.“

„Au!“ skrek Rondetrollet, det datt ende ned så det sang i bakken, og der blev det liggende og frese med den tannløse munnen sin.

Da stakk Trolljo hendene i bukselommen, skrevet ut med benene og spyttet langt bortover fjellet:

„Slik er det, når en vil slåss med den som husbond er,“ sa han.

Da blev trollene så mjuke og spake og gav sig til å jamre og bære sig, og det var slik sorg på dem fordi Gullblom ikke vilde ha dem, at de lå som en diger svart klump borte på fjellvidden.

For det er så, må vite, at om menneskene ikke vil ha trollene lengere, så er det snart slutt med alt det slag som troll heter.

bauker: bølger.

Og så spurte de Trolljo så vakkert, hvad de skulde gjøre for å få dotter hans.

„Få menneskesinn og menneskesans,“ svarer Trolljo.

„Ja, den som det hadde,“ sa trollene; „for det er svært vondt for det slaget i den siste tid,“ sier de.

Men Gullblom står i godvær på fjellet og stirrer efter prinsen,
som er herre over alt som lever.

„Ja, nu skal I få et godt råd,“ sa Trolljo, „og det skal bli det siste, og det skal I følge!“

„Nevn det!“ ropte alle tre trollene på en gang.

„Jo,“ sier Jo. „Nu skal I gå hjem og sette dere, hver på sitt fjell, og der skal I sitte til vind og vær har slitt trollskabelonen av dere. Da får I menneskesinn og menneskesans,“ sier han.

„Takk for godt råd; det skal vi melde grannene våre,“ sa alle trollene og drog som forferdelige uvær inn over viddene.

Men sent om kvelden hørte Trolljo et stort gny og dunder fra fjellene både nær fjern. Det var trollene i hele Norges land, som satte sig hver på sin haug.

Og da det vel var blitt mørkt og stilt, ropte det fra Sølénfjell: „Vente!“ ropte det.

„Vente! — Vente!“ svarte det fra Trondfjell og Rondane.

„Vente!“ tordnet det i stillheten langt borte. Der satt trollene og ventet på å få menneskesinn og menneskesans, så folk kunde forstå dem. Og der kan du se dem ennu.

Av somme en arm, av somme et ansikt, av nogen bare en bred rygg og en skalle igjen. Alle sitter de og venter på at vind og vær skal slite trolls-kabelonen av dem.

Men Gullblom står i godvær på fjellet og stirrer efter prinsen som er herre over alt som lever. Og en gang kommer han, vær trygg på det.

Mer er ikke å fortelle om Trolljo og Gullblom, dotter hans.

